

ВПЛИВ РЕЗУЛЬТАТІВ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНУ СТІЙКІСТЬ ПІДПРИЄМСТВА

У статті досліджуються основні показники забезпечення соціально-економічної стійкості підприємства. Запропоновано комплексну методику оцінки соціально-економічної стійкості підприємств у сучасних умовах економічного розвитку.

В статье исследуются основные показатели обеспечения социально-экономической устойчивости предприятия. Предложена комплексная методика оценки социально-экономической устойчивости предприятий в современных условиях экономического развития.

The article examines the main elements of the process of socio-economic sustainability of the enterprises. The complex method socio-economic sustainability estimation of enterprises in the modern terms of economic development.

Ключові слова: соціально-економічна стійкість, фінансовий стан, забезпечення стійкого стану, доходи, витрати.

Визначення будь-яких економічних явищ та процесів неможливе без проведення їх оцінки. Внаслідок підвищення динамічності розвитку економіки України зростає роль та значення комплексної оцінки фінансового стану вітчизняних підприємств, регулярне проведення якої дає змогу ефективно управляти господарською і фінансовою діяльністю з метою максимізації його прибутку, забезпечення стійкості фінансового стану, підвищення ринкової вартості підприємства. Однією з найбільш важливих економічних проблем за сучасних умов є правильний вибір підходу до кількісної оцінки стійкості фінансового стану підприємства, оскільки це дозволяє виявити причини фінансової дестабілізації, розробити та впровадити контрзаходи щодо усунення або нейтралізації першопричин.

Проблемам аналізу та поліпшення фінансового стану та його впливу на соціально-економічну стійкість підприємства присвячено низку наукових робіт вітчизняних та закордонних учених, серед яких треба виділити праці І.Бланка, Ю.Бріггема, Л.Гапенські, В.Ковальова, Г.Крамаренко, М.Крейніна, Л.Ляхтіонова, Г.Савицької, В.Савчук, О.Стоянової, А.Шеремета, Ж.Рішара та інших.

Мета статті – розглянути сутність фінансової діяльності підприємства та назвати основні фактори, що визначатимуть її вплив на соціально-економічну стійкість підприємства, з одночасним створенням системи забезпечення останньої.

Фінансова діяльність – це система використання різних форм та методів для фінансового забезпечення функціонування підприємств та досягнення ними поставлених цілей, тобто це та практична фінансова робота, що забезпечує життєдіяльність підприємства, поліпшення її результатів [2].

В організаційній та управлінській роботі підприємства фінансова діяльність займає особливе місце, тому що від неї багато в чому залежить своєчасність і повнота фінансового забезпечення його виробничо-господарської діяльності, а

також відчувається більший вплив на показники соціально-економічної стійкості підприємства. Фінансові результати – це економічний підсумок виробничої діяльності господарських суб'єктів, виражений у вартісній (грошовій) формі. Вони характеризуються такими економічними показниками, як валовий дохід, чистий дохід, прибуток, а саме ці основні показники впливають як на економічний, так і на соціальний стан розвитку підприємства. Фінансові результати інтегровано відображають кількісні й якісні чинники діяльності підприємств. Управління формуванням та розподілом прибутку ґрунтується на впливі на нього факторів, що визначають фінансові результати. Оскільки прибуток (чи збиток) є інтегрованим показником, то на нього впливають усі фактори діяльності підприємств, залежно від рівня дії вони поділяються на макроекономічні та мікроекономічні [3].

До макроекономічних факторів належать ті, що характеризують ситуацію на ринку, тобто збалансованість попиту й пропозиції. Мікроекономічні фактори відображають діяльність самого підприємства. Саме за рахунок ефективної та вдалої фінансової діяльності підприємство вирішує такі основні завдання:

- фінансове забезпечення поточної виробничо-господарської діяльності;
- пошук резервів збільшення доходів, прибутку, підвищення рентабельності та платоспроможності;
- виконання фінансових зобов'язань перед суб'єктами господарювання, бюджетом, банками;
- мобілізація фінансових ресурсів в обсязі, необхідному для фінансування виробничого й соціального розвитку, збільшення власного капіталу;
- контроль за ефективним, цільовим розподілом та використанням фінансових ресурсів;
- забезпечення соціально-економічної стійкості діяльності підприємства.

Фінансова робота підприємства здійснюється за такими основними напрямками:

- фінансове прогнозування та планування;
- аналіз та контроль виробничо-господарської діяльності;
- оперативна, поточна фінансово-економічна робота [4].

Підприємство має опрацювати таку систему показників, з допомогою якої воно змогло б із достатньою точністю оцінити поточні та стратегічні можливості підприємства, оскільки саме дані напрями можуть у цілому забезпечувати сталі показники соціально-економічної стійкості. Загалом, аналітичну роботу підприємства можна поділити на два блоки:

- 1) аналіз фінансових результатів та рентабельності;
- 2) аналіз соціально-фінансового стану та розвитку підприємства.

Аналіз фінансових результатів підприємства здійснюється за такими основними напрямками: аналіз та оцінка рівня і динаміки показників прибутковості, факторний аналіз прибутку від реалізації продукції, робіт, послуг; аналіз фінансових результатів від іншої реалізації, позареалізаційної та

фінансової інвестиційної діяльності; аналіз та оцінка використання чистого прибутку; аналіз взаємозв'язку витрат, обсягів виробництва продукції та прибутку; аналіз взаємозв'язку прибутку, руху оборотного капіталу та грошових потоків; аналіз та оцінка впливу інфляції на фінансові результати; факторний аналіз показників рентабельності.

Аналіз соціально-фінансового стану підприємства проводиться за такими напрямками: аналіз й оцінка складу та динаміки майна; аналіз фінансової стійкості підприємства; аналіз соціального розвитку та стійкості; комплексний аналіз і рейтингова оцінка підприємства.

Стойкість підприємства є відображенням стабільного перевищення доходів над видатками, забезпечує вільне маневрування коштами підприємства й шляхом ефективного їх використання сприяє безперервному процесу виробництва й реалізації продукції, тому, на нашу думку, забезпечення соціально-економічної стійкості здійснюється у процесі усієї господарсько-фінансової та соціальної діяльності й є головним компонентом загальної стійкості підприємства.

Крім того, сутність соціально-економічної стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових та трудових ресурсів, а її зовнішнім проявом є здатність вчасно й повністю виконувати підприємством свої зобов'язання соціального та економічного характеру. Саме соціально-економічна стійкість – це вища форма стійкості підприємства. Для цього підприємство повинне мати гнучку структуру соціально-економічних ресурсів, оскільки стійкість підприємства формується насамперед під впливом ефективності його діяльності, що втілюється у показниках прибутковості та соціального ефекту, отриманого його персоналом та територією, на якій функціонує підприємство. Під час фінансового аналізу використовується велика кількість різних показників, що підлягають групуванню і систематизації, тому ми пропонуємо сформуванню систему показників забезпечення та оцінки соціально-економічної стійкості підприємства з позиції фінансових результатів діяльності. Усі показники, що використовуються в оцінці, є взаємопов'язаними та взаємообумовленими, оскільки існують зв'язки між економічними явищами, які вони описують. Для створення системи показників, що характеризують фінансову стійкість підприємств, показники, виходячи з їх функціонального призначення, мають відповідати таким вимогам:

- можливість здійснювати за їх допомогою постійний контроль за станом фінансових ресурсів з погляду здатності підприємства своєчасно виконувати свої зобов'язання, забезпечення фінансової незалежності, можливості маневрувати власними коштами, забезпечення безперервного процесу діяльності та створення соціальних перспектив розвитку персоналу і території розташування підприємства;

- можливість на основі постійного моніторингу фінансового стану здійснювати управління рухом фінансових коштів і прогнозування результатів

схвалених господарських і соціальних рішень;

○ можливість визначати ступінь надійності підприємства та ухвалювати рішення про соціальну й економічну доцільність співпраці з ним на рівні даних показників.

Зрозуміло, що наведена вище методика дає лише приблизні результати, при більш поглибленому аналізі слід враховувати можливі плани та прогнози розвитку соціально й економічної складових для досягнення даного виду стійкості підприємства у короткостроковому періоді та створення передумов одночасної підтримки і покращення соціально-економічного розвитку підприємства як цілісної структури.

Загалом, варто зазначити, що фінансова діяльність підприємства є одним з головних чинників забезпечення не лише економічної стійкості, а й створення передумов для забезпечення соціальних умов розвитку підприємства, тому забезпечення соціально-економічної стійкості є головним завданням цілісного та успішного підприємства.

Список використаних джерел:

1. Кузьмін О. Є. Основи менеджменту : підручник [для студ. вищ. навч. закл.] / О. Є. Кузьмін, О. Г. Мельник. – К. : Академвидав, 2003. – 416 с.
2. Мец В.О. Економічний аналіз фінансових результатів та фінансового стану підприємства : навч. посіб. – К. : Освіта, 2003. – 278 с.
3. Білик М. Д. Суть і оцінка фінансового стану підприємства / М.Д. Білик // Фінанси України. – 2006. – №3. – С. 117.
4. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств : підручник / [А. М. Поддєрьогін, Д. Білик, та ін.] ; за заг. ред. проф. А. М. Поддєрьогіна [5-те вид. перер. та допов.] – К. : КНЕУ. 2005. – С. 234.